

ΒΗΜΑgazzino

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΕ ΣΠΑΝΙΑ
ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ,
ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β' 1940-2023

**Η ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ
ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΙΑΤΡΟΜΑΝΩΛΑΚΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΔΙΑΠΡΕΠΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΣΤΗ
ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΤΟΥΣ ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ
ELIE SAAB – ALEXANDRE VAUTHIER ΟΙ ΝΕΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΟΥΣ ΕΙΝΑΙ ΣΑΓΗΝΕΥΤΙΚΕΣ...

● Κωνσταντίνος και Άννα-Μαρία φωτογραφημένοι στην Κέρκυρα τον Ιούλιο του 1964. Ο γάμος τους τελέστηκε το φθινόπωρο του ίδιου έτους στην Αθήνα.

ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ Β΄

Ήταν άραγε ο τελευταίος βασιλιάς των Ελλήνων και ο πολιτικός του ρόλος πράγματι αυτός που οι περισσότεροι ακόμα και σήμερα πιστεύουν;

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟ Π. ΜΑΛΟΥΧΟ

Το πρωί της 15ης Ιουλίου 1965 ηρεμία επικρατούσε σε γενικές γραμμές στο παλάτι. Ασφαλώς μια περίοδος όλο και μεγαλύτερης πολιτικής έντασης βρισκόταν ήδη πλέον σε εξέλιξη. Όμως όχι και τόσης έντασης ώστε να επιβάλλει να μείνει το πρόγραμμα του βασιλέως Κωνσταντίνου εντελώς ελεύθερο για την υπόλοιπη ημέρα, από τη στιγμή και μετά που θα γινόταν δεκτός ο πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου. Όχι απλώς δεν είχε κριθεί αναγκαίο κάτι τέτοιο, αλλά αντιθέτως, μετά τη συνάντησή τους είχε προγραμματιστεί ο Κωνσταντίνος να φύγει για τον αθλητικό όμιλο όπου ένας από τους στενότερους και παλαιότερους φίλους του θα τον ανέμενε για ένα ματς τένις, ο οποίος ασφαλώς και ήταν εκεί στην ώρα του – και λίγο πριν. Όμως, ο βασιλέας, τελικά, δεν ήταν. Και ο εν αναμονή συμπαίκτης του, που περίμενε διά μακρόν με υπομονή, γνωρίζοντας ότι μπορεί να ήταν στενότετοι φίλοι αλλά εκείνος δεν έπαυε να είναι και ο βασιλιάς της χώρας, απλώς εξακολουθούσε να περιμένει. Η ώρα περνούσε και ουδείς εμφανιζόταν. Κάποτε λοιπόν έχασε την υπομονή του. Και, με τη λευκή στολή, το κοντομάνικο και το σορτς και με τη ρακέτα στο χέρι, υπό σοβαρή ζέση, άρχισε να ανηφορίζει προς το παλάτι. Οι φύλακες δεν τον σταμάτησαν – ήταν πρόσωπο με πλήρη πρόσβαση ανά πάσα στιγμή της ημέρας. Την ώρα όμως που περνούσε μέσα, είδε κάτι παράξενο, πέραν της κοσμοσυρροής που ήδη είχε συναντήσει και του είχε κάνει εντύπωση: τον πρωθυπουργό Γεώργιο Παπανδρέου να εξέρχεται σκεπτικός, βλοσυρός. Ευφυής άνθρωπος, αμέσως κατάλαβε ότι δεν ήταν ώρα για διαμαρτυρίες: η καθυστέρηση προδήλως είχε συμβεί για σοβαρό λόγο. Εκείνο που δεν μπορούσε ακόμα να αντιληφθεί ήταν το ποιος ήταν αυτός: ότι μόλις είχε ξεκινήσει η σοβαρότερη ίσως πολιτική κρίση στην Ελλάδα μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου. Και, ακόμα περισσότερο, ούτε ο ίδιος, ούτε ουδείς άλλος, θα μπορούσε να φανταστεί ότι αυτή η μακρόσυρτη κρίση θα κατέληγε, δύο χρόνια αργότερα, σε κατάλυση του πολιτεύματος από επίφορκους συνταγματάρχες και σε αποχώρηση, για πάντα πλέον, του στενού του φίλου, του βασιλέως της Ελλάδας, από τη χώρα και από έναν θρόνο στον οποίο ουδέποτε τελικά επέστρεψε. Οπότε δίπλα σε όλα αυτά, το γεγονός ότι εκείνο το ματς δεν έγινε τελικά ποτέ, ε, προφανώς, δεν αποτελούσε τελικά και μεγάλο πρόβλημα...

Η ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΩΝ

Μεγάλα μουσεία και ιδρύματα σε όλον τον κόσμο, αλλά και συλλέκτες επανεξετάζουν τις συλλογές τους και επιστρέφουν, ακουσίως ή μη, αρχαιότητες και έργα τέχνης στις χώρες προέλευσής τους ή στους πραγματικούς κληρονόμους τους. Η εποχή του Ιντιάνα Τζόουνς μοιάζει ευτυχώς να παρέρχεται...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΑΚΗ

Το θέμα της επανένωσης των Γλυπτών του Παρθενώνα προκαλεί αυτό το διάστημα παγκόσμιο ενδιαφέρον. Για πρώτη φορά έπειτα από άτεγκτη στάση ετών, το Ηνωμένο Βασίλειο, κάτω από την πίεση της διεθνούς κοινότητας αλλά και της μεταστροφής της ίδιας της βρετανικής κοινής γνώμης, βρίσκεται σε επαφές, «σε δημιουργική συζήτηση», όπως δήλωσε χαρακτηριστικά και ο υπουργός Επικρατείας Γιώργος Γεραπετρίτης, με την ελληνική κυβέρνηση, για την επανένωσή τους. Και αυτό συμβαίνει χωρίς η Ελλάδα να υπαναχωρεί από την «κόκκινη γραμμή» της που δεν αναγνωρίζει στο Βρετανικό Μουσείο «νομή, κατοχή και κυριότητα των Γλυπτών, καθώς αποτελούν προϊόν κλοπής». Η ελληνική πλευρά κινήθηκε με σοβαρότητα και υπευθυνότητα. «Δεν αναμένω άμεσα αποτελέσματα, αλλά πιστεύω ότι ήδη έχουμε κάνει πολύ συστηματικές κινήσεις και, εφόσον ο ελληνικός λαός μάς εμπιστευτεί και πάλι μετά τις εκλογές, πιστεύω ότι τελικά αυτόν τον στόχο θα μπορέσουμε να τον πετύχουμε, με απόλυτο σεβασμό στις προφανείς κόκκινες γραμμές που όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις είχαν θέσει, τονίζοντας όμως ταυτόχρονα την ανάγκη να μπορέσουμε να πετύχουμε αυτό το οποίο όλοι επιδιώκουμε, που δεν μπορεί να είναι άλλο από το να βλέπουμε και να απολαμβάνουμε, όχι εμείς οι Έλληνες μόνο, αλλά όλοι, και οι επισκέπτες, αυτό το παγκόσμιο, το μοναδικό μνημείο της παγκόσμιας κληρονομιάς στην ολόκληρη του στον φυσικό χώρο, που δεν είναι άλλος από το Μουσείο της Ακρόπολης, στη σκιά του Ιερού Βράχου της Ακρόπολης» δήλωσε χαρακτηριστικά ο Κυριακός Μητροστάκης για το θέμα της επανένωσης των Γλυπτών του Παρθενώνα στη διάρκεια της καθιερωμένης μηνιαίας συνάντησής του με την Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Κατερίνα Σακελλαροπούλου, την περασμένη Τετάρτη.

Το θραύσμα Fagan και ο θησαυρός του Μπενίν

Την ίδια στιγμή το modus operandi μεγάλων πολιτιστικών οργανισμών και μουσείων σε ολόκληρο τον κόσμο μοιάζει σε έναν βαθμό να αλλάζει. Είτε κάτω από την πίεση των Αρχών αλλά και κατόπιν αιτημάτων κρατών, είτε πολλές φορές ακόμα και αυτοβούλως, επανεξετάζουν τις συλλογές τους και σε πολλές περιπτώσεις επιστρέφουν αντικείμενα (αρχαιότητες και έργα τέχνης), στις χώρες προέλευσής τους ή στους νόμιμους κληρονόμους τους. Μην ξεχνάμε ότι στην Ελλάδα είχαμε το περασμένο καλοκαίρι την οριστική επανένωση του «θραύσματος Fagan» από το Μουσείο A. Salinas του Παλέρμω στην ανατολική ζωφόρο του Παρθενώνα στο Μουσείο Ακρόπολης, το οποίο σηματοδότησε τομή στον αγώνα της επανένωσης των Γλυπτών που διεξάγει η Ελλάδα, ενώ το Βατικανό

ανακοίνωσε τον περασμένο Δεκέμβριο την επιστροφή στην Ελλάδα τριών θραυσμάτων από τη ζωφόρο και τη μετόπη του Παρθενώνα, τα οποία φυλάσσονταν από τον 19ο αιώνα, στις συλλογές των μουσείων του.

Η εποχή των επαναπατρισμών μοιάζει να ανατέλλει έστω και δειλά. Μόλις πριν από μερικές ημέρες μία ξύλινη σαρκοφάγος, γνωστή ως «πράσινη σαρκοφάγος», επέστρεψε στην Αίγυπτο από το Μουσείο Φυσικών Επιστημών του Χιούστον όπου φυλασσόταν, καθώς οι αμερικανικές αρχές διαπίστωσαν ότι είχε εξαχθεί από τη χώρα παρανόμως.

Ακόμη, τον περασμένο Δεκέμβριο η Γερμανία παρέδωσε 21 αντικείμενα από τον περίφημο «θησαυρό του Μπενίν», ο οποίος αποτελείται από περίπου 5.000 τεχνουργήματα κατασκευασμένα από χαλκό και ελεφαντοστό και λεηλατήθηκε από τις βρετανικές δυνάμεις κατά την εισβολή του 1897 στο βασίλειο του Μπενίν, στη σημερινή Νότια Νιγηρία. Τα αντικείμενα αυτά αρχικά μεταφέρθηκαν στο Λονδίνο και από εκεί βρέθηκαν σε διάφορα μουσεία στην Ευρώπη και στην Αμερική μέσω αδιαφανών δικτύων. Η παράδοση αυτή των 21 αντικειμένων ήταν ένα από τα πρώτα βήματα της Γερμανίας για την εκπλήρωση της συμφωνίας της με τη Νιγηρία για την «απελευθέρωση» και των 1.100 αντικειμένων του θησαυρού του Μπενίν που βρίσκονται σε γερμανικό έδαφος. Σε μια κίνηση μάλιστα υψηλού συμβολισμού, η Νιγηρία θα αφήσει ορισμένες αρχαιότητες στα μουσεία της Γερμανίας, οι οποίες θα θεωρούνται πλέον δάνειο της προς τα γερμανικά ιδρύματα. Την ίδια πολιτική ακολούθησε και το αμερικανικό Εθνικό Μουσείο Αφρικανικής Τέχνης Smithsonian, μεταβιβάζοντας την ιδιοκτησία 29 χάλκινων του Μπενίν στη Νιγηρία – εννέα θα μείνουν στην Ουάσιγκτον ως δάνειο.

Η Νιγηρία πράγματι διεκδικεί την επιστροφή των αρχαιοτήτων της τα τελευταία 60 χρόνια μέσω συνεχών διαβημάτων στους διεθνείς θεσμούς προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς αλλά και μέσω διπλωματικής πίεσης. Αντικείμενα από τον θησαυρό του Μπενίν έχουν επιστρέψει και άλλες χώρες, μουσεία και ιδρύματα σε όλον τον κόσμο. Για παράδειγμα, η Γαλλία το 2021 επέστρεψε 26 αντικείμενα από τον θησαυρό του Μπενίν, όπως και

το Μουσείο Horniman στο Λονδίνο (από τα 72 αντικείμενα 68 θα παραμείνουν ως δάνειο), ενώ στις πιο πρόσφατες επιστροφές ανήκει και εκείνη του Πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ, στο οποίο δόθηκε άδεια να επιστρέψει 116 αντικείμενα από τον θησαυρό του Μπενίν στη Νιγηρία. Το γεγονός αυτό αναμένεται προφανώς να αυξήσει την πίεση και προς το Βρετανικό Μουσείο, στη συλλογή του οποίου βρίσκονται πάνω από 900 αντικείμενα από τον θησαυρό του Μπενίν, τα περισσότερα στον κόσμο. Την ίδια στιγμή, και το Μουσείο J. Paul Getty στο Λος Άντζελες επέστρεψε τον περασμένο Σεπτέμβριο μια σύνθεση μορφών από τερακότα σε φυσικό μέγεθος, γνωστή ως «Ο Ορφείας και οι Σειρήνες» (300 π.Χ.), στην Ιταλία. Μάλιστα επεστράφη στο περίφημο Μουσείο Διασωθείσης Τέχνης της Ρώμης, που εγκαινίασε το περασμένο καλοκαίρι η γειτονική χώρα για εκθέματα που έχουν διασωθεί από κλοπές, ναυάγια, σεισμούς ή άλλες εθνικές καταστροφές. Επισημαίνεται ότι οι εκθέσεις αυτού του πρωτοτύπου πραγματικά μουσείου δεν θα είναι μόνιμες, καθώς μετά από ένα διάστημα οι διασωθείσες αρχαιότητες θα παίρνουν τον δρόμο για το πλησιέστερο μουσείο του τόπου καταγωγής τους.

Μπογδάνος και... Καρντάσιαν στο κυνήγι αρχαιοκαπιλών

Η ιστορία του επαναπατρισμού της επιχρυσωμένης σαρκοφάγου του Νεντζεμάνκ, ιερέα του θεού Αρααφή της Ηρακλεόπολης (1ος αιώνας π.Χ.), από το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης στην Αίγυπτο το 2019 σίγουρα είναι η πιο πρωτότυπη. Και αυτό γιατί ξεκίνησε – όσο απίστευτο και αν ακούγεται – από μια φωτογραφία της Κιμ Καρντάσιαν. Η καλλιπύγος τηλεπερσόνα το 2018 φωτογραφήθηκε στη διάρκεια του Met Gala δίπλα στην επιχρυσωμένη σαρκοφάγο, θεωρώντας μάλλον ότι ταίριαζε ιδανικά με τη λαμδή δημιουργία που φορούσε.

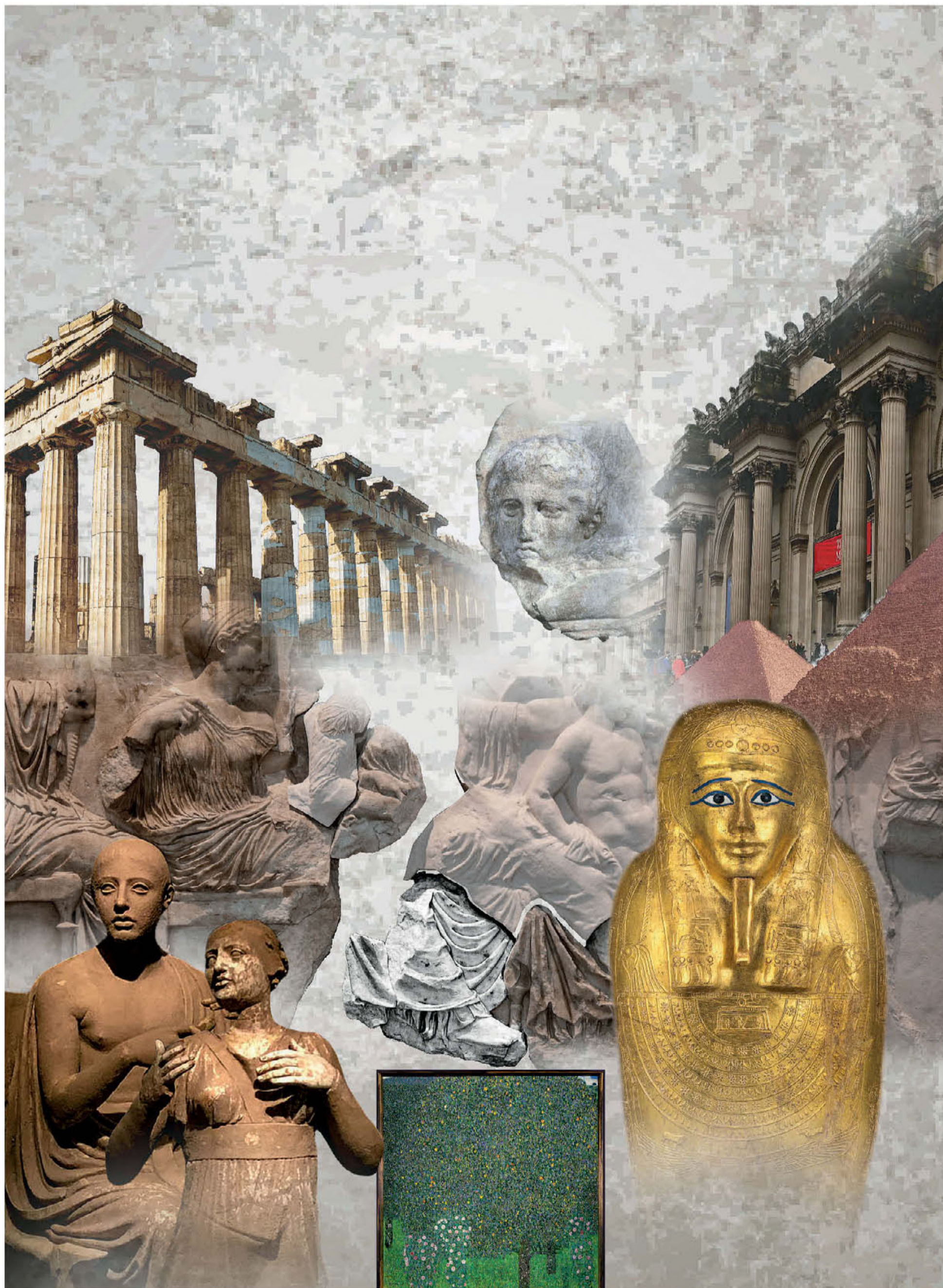
Ας πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή. Το Μητροπολιτικό Μουσείο αγόρασε τη σαρκοφάγο το 2017 έναντι 4 εκατ. δολ., με τα πιστοποιητικά να βεβαιώνουν ότι είχε εξαχθεί το 1971 νόμιμα από την Αίγυπτο. Τα πράγματα όμως δεν ήταν έτσι. Γιατί όταν η φωτογραφία της Κιμ Καρντάσιαν έκανε τον γύρο του κόσμου, ο ιορδανός λαθρέμπορος ο οποίος είχε ανακαλύψει τη σαρκοφάγο και είχε μάλιστα ξεφορτωθεί

τη μούμια που αυτή περιείχε πετώντας την στον ποταμό Νείλο, αναγνώρισε το εύρημά του μέσα από τη φωτογραφία της διάσημης Αμερικανίδας και παραπονέθηκε σε άλλον λαθρέμπορο ότι δεν είχε ποτέ πληρωθεί για τις υπηρεσίες του. Ο έμπιστός του, όμως, ήταν πληροφοριοδότης του ελληνικής καταγωγής βοηθού εισαγγελέα του Μανχάταν Μάθιου Μπογδάνος, ο οποίος και προίσταται του αρμοδίου σώματος αντιμετώπισης της αρχαιοκαπηλίας. Η έρευνα αποκάλυψε ότι η άδεια εξαγωγής που παρουσιάστηκε στο MET ήταν πλαστογραφημένη. Η σαρκοφάγος δεν είχε φύγει από την Αίγυπτο το 1971. Είχε ανασκαφεί παράνομα το 2011. Μεταφέρθηκε λαθραία στο Ντουμπάι, έπειτα στη Γερμανία και στο Παρίσι. Δύο χρόνια μετά την αγορά της σαρκοφάγου, το MET αναγκάστηκε να την επιστρέψει στην Αίγυπτο.

Είναι πράγματι γεγονός ότι ο Μάθιου Μπογδάνος κάνει ένα εξαιρετικό έργο, αποτελώντας έναν από τους μεγαλύτερους κυνηγούς των αρχαιοκαπιλών. Εκείνος άλλωστε ήταν και το κομβικό πρόσωπο για την απόδοση 47 αρχαίων αντικειμένων στην Ελλάδα από τη συλλογή του Μάικλ Στάινχαρντ (αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους συλλέκτες έργων τέχνης στον κόσμο) που έλαβε χώρα τον περασμένο Φεβρουάριο στη Νέα Υόρκη. Το 2018 οι διωκτικές αρχές εισέβαλαν στο τριώροφο διαμέρισμα του Στάινχαρντ στην 5η Λεωφόρο του Μανχάταν. Μεταξύ των χιλιάδων αντικειμένων διαφόρων πολιτισμών που είχε στη συλλογή του, 180 αντικείμενα αποδείχθηκαν ότι ήταν προϊόντα παράνομης διακίνησης και εξαγωγής από τις χώρες προέλευσής τους. Η αρμόδια Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ελληνικού υπουργείου Πολιτισμού συνέδραμε τις αμερικανικές εισαγγελικές αρχές στη διερεύνηση της υπόθεσης και στην τεκμηρίωση της προέλευσης και της παράνομης διακίνησης των αντικειμένων από την Ελλάδα. Ανάμεσα σε αυτά που αποδόθηκαν στη χώρα μας ξεχωρίζουν μία μινωική λάρνακα, ένας κορμός κούρου, μία χάλκινη προτομή γρύπα, κυκλαδικά αγγεία, ειδώλια και χάλκινα ξίφη.

Ναζί και επιστροφές

Τέλος, ειδική κατηγορία αποτελούν τα έργα τέχνης που λεηλατήθηκαν κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο από τους Ναζί και επιστρέφονται στους πραγματικούς ιδιοκτήτες και στους κληρονόμους τους. Για παράδειγμα, το 2021 η Γαλλία ανακάλυψε την επιστροφή του πίνακα «Rosiers sous les arbres» του Γκούσταφ Κλιμτ, που ανήκε στο παρισινό Μουσείο Ορσέ, στους νόμιμους ιδιοκτήτες του, στους κληρονόμους της Νόρα Σπιάζνι, η οποία τον πούλησε εκβιαστικά στους Ναζί μετά την προσάρτηση της Αυστρίας, το 1938. Έσοσα χρόνια αργότερα, μάλιστα, η Σπιάζνι και η οικογένειά της δολοφονήθηκαν από το ναζιστικό καθεστώς. Υπάρχουν

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ 2023

Νέα εντυπωσιακά κτίρια και φιλόδοξα projects οικιστικής ανάπτυξης ετοιμάζονται να κάνουν αισθητή την παρουσία τους ανά τον κόσμο.

Εξωτερική άποψη της Εθνικής Βιβλιοθήκης του Ισραήλ και το αναγνωστήριό της διά χειρός Herzog & de Meuron.

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Αυτή που μόλις πέρασε ήταν μια χρονιά με αρχιτεκτονικά ορόσημα νέας κοπής, όπως η «ανακύκλωση» του πρώτου ουρανοξύστη στον κόσμο, στην Αυστραλία, του πάλαι ποτέ ψηλότερου κτιρίου στο Σίδνεϊ, ονόματι AMP Centre. Πλέον ως Quay Quarter Tower στέκει αγέρωχο στα 206 μέτρα και διατηρεί τα δύο τρίτα της κατασκευής που πρωτοανεγέρθηκε τη δεκαετία του '70, χάρη στις αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις των 3ΧΝ από τη Δανία που ανέλαβαν τη μεταμόρφωσή του και το κατέστησαν «Κτίριο της χρονιάς για το '22» στο πρόσφατο World Architecture Festival. Κρατάμε επίσης ότι η υψηλότερη διάκριση του χώρου, το βραβείο Pritzker, απονεμήθηκε στον Ντιεμπέντο Φράνσις Κέρε από την Μπουρκίνα Φάσο, τον πρώτο μαύρο αρχιτέκτονα που τιμάται με το διεθνές αριστείο.

Η νέα χρονιά, τις πρώτες εβδομάδες της οποίας διανύουμε, αναμένεται να φέρει πολλά καινούργια τοπόσημα στον κόσμο που διακρίνονται από σημαντικές ιδιαιτερότητες – εφόσον βέβαια το επιτρέψουν η καλπάζουσα COVID-19 και η οικονομική και ενεργειακή κρίση. Κατ' αρχάς να πούμε ότι για άλλη μία χρονιά ευελπιστούμε να δούμε τα θυρανοίξια του Grand Egyptian Museum (το αποκαλούμενο GEM) στην Γκίζα της Αιγύπτου, του μεγαλύτερου αρχαιολογικού μουσείου στον κόσμο αφιερωμένου σε έναν μόνο πολιτισμό, με εκθέματα όπως η πλήρης συλλογή των αντικειμένων από τον τάφο του φαραώ Τουταγχαμών, η οποία θα εκτεθεί για πρώτη φορά στην ολότητά της. Το μνημειώδες οικοδόμημα σχεδιάστηκε από τους Ιρλανδούς Heneghan Peng

Architects ως ένα μεγαλεπήβολο πρότζεκτ που στοίχισε γύρω στο ένα δισ. δολάρια και η περιπέτεια της ανέγερσής του ξεκίνησε το 2002. Αναμένεται να ανοίξει μέσα στο 2023, αν και ούτε η επέτειος της συμπλήρωσης εκατό χρόνων από την ανακάλυψη του τάφου του Τουταγχαμών τον περασμένο Νοέμβριο κατάφερε να δώσει το κίνητρο για την επίσηυση των σχετικών διαδικασιών.

Διαφάνεια και ανεξθρησκία

Και στην ολοκλήρωση της Εθνικής Βιβλιοθήκης του Ισραήλ στην Ιερουσαλήμ έχουν υπάρξει καθυστερήσεις, καθώς ο αρχικός ορίζοντας αποπεράτωσης ήταν το έτος 2019. Το νέο deadline είναι το 2023 για το εντυπωσιακό κτίριο που σχεδίασαν οι Herzog & de Meuron και βρίσκεται ανάμεσα στο Μουσείο του Ισραήλ και την Κνέσσετ, το Κοινοβούλιο της χώρας. Οι ελβετοί αρχιτέκτονες οδήγησαν τον σχεδιασμό πάνω στους άξονες των αξιών του ιδρύματος, τη διαφάνεια και την προσβασιμότητα. Εξ ου και δημιούργησαν έναν μεγάλο κυκλικό φεγγίτη που διατρέχει το κτίριο, όπως και διαφανείς προθήκες που καθιστούν ορατά τα βιβλία, ορισμένα από τα 5 εκατομμύρια που διαθέτει η Βιβλιοθήκη, στα δύο πρώτα επίπεδα του εξαώροφου κτιρίου. Στο

επίκεντρο βρίσκεται η τεράστια αίθουσα ανάγνωσης, έκτασης περίπου 15.000 τ.μ., γύρω από την οποία οργανώνονται οι υπόλοιποι χώροι (αμφιθέατρο, κέντρο νεότητας, αίθουσες εκθέσεων). Ποιος θα το περίμενε ότι τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα θα έδειχναν τον δρόμο για την ανεξθρησκία, και μάλιστα σε μια πόλη όπως το Αμπου Ντάμπι, όπου το 80% των κατοίκων είναι μουσουλμάνοι; Το Abrahamic Family House, όμως, θα είναι ένα μέρος όπου καθένας και καθεμία θα μπορεί να δοξάσει τον θεό που επιθυμεί, αρκεί να ανήκει σε μία από τις αβρααμικές θρησκείες (Ισλάμ, χριστιανισμός, ιουδαϊσμός). Το βρετανό Adjaye Associates του βρετανογκανέζου αρχιτέκτονα Ντέιβιντ Ατζάγε (βραβείο αρχιτεκτονικής RIBA 2021) δημιούργησε ένα τζαμί, μία εκκλησία και μία συναγωγή έτσι ώστε να καταλαμβάνουν τρεις κύβους ίδιου μεγέθους και συναφούς αισθητικής αλλά με διαφορετικό χωρικό προσανατολισμό. Εκτός από τους χώρους λατρείας, στο σύμπλεγμα κτιρίων θα περιλαμβάνεται και ένα τέταρτο κτίριο, το οποίο δεν θα σχετίζεται με κάποια θρησκεία αλλά θα είναι ένα εκπαιδευτικό κέντρο ώστε να έρθουν κοντά «όλοι οι άνθρωποι καλής θέλησης». Αλλωστε, όπως δηλώνει ο

Μέσα στα κεντρικά της Εθνικής Τράπεζας του Κουβέιτ, όπως σχεδιάστηκαν από τους Foster + Partners και νυχτερινή, εξωτερική άποψη του ίδιου κτιρίου.

NEEL YOUNG/FOSTER AND PARTNERS

Elie Saab

Οι δύο πολυμήχανοι σχεδιαστές με έδρα το Παρίσι πειραματίστηκαν με νέες υφές και υφάσματα για να δημιουργήσουν δύο εντελώς διαφορετικές μεταξύ τους συλλογές, που όμως ξεχωρίζουν για την πρωτοτυπία και την υψηλή αισθητική τους.

Elie Saab

LAURENT ZENO/JON/REUTERS

Η ΑΝΟΙΞΗ ΤΩΝ ELLIE SAAB ΚΑΙ ALEXANDRE VAUTHIER

ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΤΙΑΝΑ ΚΑΡΤΣΑΓΚΟΥΛΗ

Χωρίς, δυστυχώς, να έχουμε καταφέρει έως τώρα, λόγω της ασυνήθιστης για την εποχή καλοκαιρίας, να χαρούμε όσο θα θέλαμε τη χειμερινή μας γκαρνταρόμπα, ήδη σε λίγες ημέρες ετοιμάζονται να ξεκινήσουν τα κορυφαία και πολυαναμενόμενα ντεφιλέ της χρονιάς για τη σεζόν φθινόπωρο/χειμώνα 2023-24! Συγκεκριμένα, μεθαύριο Τρίτη κάνει ντεμπούτο η ανδρική Εβδομάδα Μόδας στο Παρίσι, η οποία θα διαρκέσει μέχρι και την προσεχή Κυριακή, για να ακολουθήσει, πάλι στην Πόλη του Φωτός, το ύψιστο fashion event του έτους, η εβδομάδα Haute Couture το τετραήμερο 23-26 Ιανουαρίου. Εν αναμονή λοιπόν των εντυπωσιακών Fall/Winter shows στη γαλλική πρωτεύουσα, εμείς παίρνουμε μια γεύση για το τι πρόκειται να φορεθεί ανά τον κόσμο τους εαρινούς μήνες, κατά τους οποίους ο υδράργυρος αναμένεται να δείξει ακόμη υψηλότερες θερμοκρασίες από τις σημερινές, ρίχνοντας

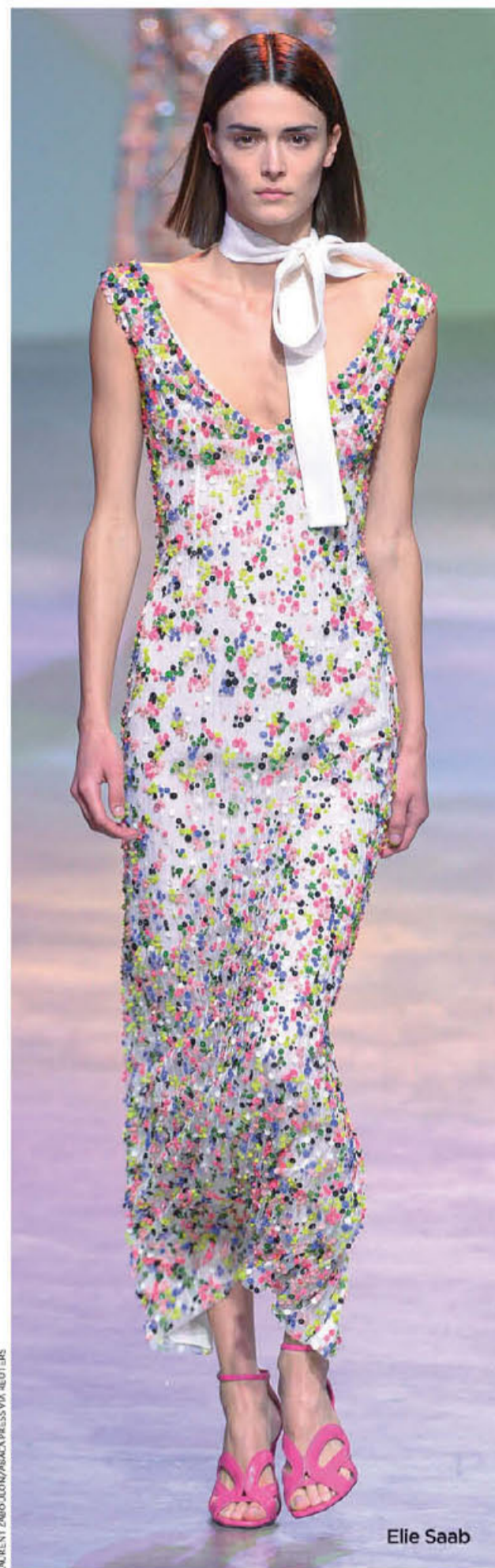

Elie Saab

Elie Saab

Elie Saab

Alexandre
Vauthier

« Τα κομμάτια με τα λεπτεπίλεπτα κεντήματα, τα crisp βαμβακερά, η vintage broderie anglaise και τα αποκαλυπτικά crochets έκλεψαν την παράσταση στην εαρινή συλλογή prêt-à-porter του οίκου Elie Saab

μα ματιά στις δημιουργίες δύο ιδιοφυών couturiers. Πρόκειται για τους Ελί Σαμπ και Αλεξάντρ Βοπέ, δύο πολύ διαφορετικούς μεταξύ τους σχεδιαστές, μέλη του έγκριτου Chambre Syndicale de la Haute Couture. Ο πρώτος, γεννημένος στον Λίβανο, με ένα από τα γραφεία-ατελιέ του (διατηρεί άλλα δύο σε Μιλάνο και Παρίσι) να είναι στη Βηρυτό – μάλιστα βρίσκεται πολύ κοντά στο κύριο λιμάνι της πόλης όπου εκδηλώθηκε η φονική έκρηξη της 4ης Αυγούστου 2020 και υπέστη σημαντικές ζημιές, ενώ το σπίτι του, το οποίο επίσης ήταν πολύ κοντά, καταστράφηκε ολοσχερώς –, ξεκίνησε σχεδιάζοντας νυφικά και βραδινά φορέματα, με τη διεθνή καταξίωσή του να έρχεται όταν έντυσε τη Χάλι Μπερι το 2002, τη βραδιά που κέρδισε το Όσκαρ Α' γυναικείου ρόλου για την ερμηνεία της στο «Monster's Ball». Ο δεύτερος γεννήθηκε στην πόλη Αζέν, στη Νοτιοδυτική Γαλλία, και μεγάλος δάσκαλός του υπήρξαν οι ασυμβίβαστοι και πρωτοποριακοί, «τα τρομερά παιδιά» της μόδας, Ζαν-Πολ Γκοτιέ